

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף צ

(למדנו בסוף הדף הקודם)

מובא בברייתא: אדם שהקדיש בהמה לפסח, ולאחר מכן מינה אנשים נוספים לקרבן - שכבר הקדישו מעות לצורך הפסח - כשקיבל את מעות ההקדש לידיהם הם נהיות חולין. (המוכר לחבירו בהמה שהקדישה לעולה או שלמים - המכירה אינה חלה).
הגמרא שואלת: אמנם ניתן לחלל מעות קדושות על קרבן חולין, ואז הקדושה עוברת לקרבן והמעות יוצאות לחולין. אך מדוע המעות הקדושות התחללו על קרבן קדוש, והרי אין 'הקדש חל על הקדש'?

אב"י מבאר את הברייתא בשתי אפשרויות: אחת על פי דברי רבי אושעיא. והשניה על פי דבריו שלו לולי דברי רבי אושעיא. בכדי להבין את הדברים יש צורך ללמד קודם את המשנה בתמורה, ואת דברי רבי. לאחר מכן את הביאורים השונים של רבי אושעיא ואב"י בהם. ולאחר מכן את הביאור של הברייתא שלנו על פי הדברים.

המשנה בתמורה: אדם שנתן לזונה בהמות מוקדשין לקרבן - מותרים להקרבה ואינם בדין 'אתנן זונה' האסור להקרבה. אבל אם נתן לה עופות (תורים ובני יונה הראויים להקרבה) של חולין - אסורים משום אתנן.

המשנה והברייתא מבארים את הדין: הסיבה שאין אתנן חל על מוקדשין, בגלל שיש לימוד מיוחד 'לא תביא אתנן זונה...לכל נדר' - פרט לנדור (מוקדשין).

[שהיה בדין: היה אפשר לעשות קל וחומר: בהמות מוקדשין המום פוסל אותם להקרבה ובכל אופן אינם אתנן, קל וחומר לעופות חולין שמום לא פוסל אותם מלהקדישן שלא יהיו אתנן - על זה נאמר 'לכל נדר' להבות אותם. ועכשיו יש קל וחומר הפוך: עופות שאין מום פוסל בהן נהיים אתנן, קל וחומר למוקדשים שהמום פוסל בהן - על זה נאמר 'לכל נדר' - פרט לנדור].

דברים אלו תמוהים, מדוע צריך פסוק מיוחד ללמד על כך, והרי ישנו כלל 'אין אדם אוסר דבר שאינו שלו', ומדוע יאסור את המוקדשין שהם 'ממון גבוה'?

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ביאורו של רבי אושעיא: במשנה בתמורה מדובר באדם שה'אתנן' שנתן לזונה - היה צירופה למנוייה בקרבן פסח שלו. ואלויבא דרבי הסובר שפסח 'ממון בעלים הוא' ויכול לאסור אותו על ידי אתנן. (אלא שחידשה התורה שמוקדשים לא נאסרים באתנן כאמור).

דברי רבי: נאמר בפסוק 'אם ימעט הבית מהיות משה' - ימעטו המעות לבעל הבית מלקנות קרבן פסח - 'ולקח הוא ושכנו' - ימנה את חבירו בפסח והמעות שבידו חולין, ואפילו שחבירו הקדיש כבר את המעות לפסח. לדעת רבנן מותר למנות את חבירו רק אם חסר לו מעות לצורך אכילת השה (כמו לקניית עצים לצלייה). אבל לדעת רבי אפילו אם חסר לו מעות לקניית חלוק וטלית יכול למנות את חבירו והמעות חולין, מכיון שעל מנת כן הקדישו בני ישראל את הפסחים. כלומר לדעת רבי פסח 'ממון בעלים' הוא.

ביאורו של אביי: במשנה בתמורה מדובר ב'קדשים קלים', ואלויבא דרבי יוסי הגלילי הסובר שקדשים קלים 'ממון בעלים הוא' ויכול לאוסרם. אבל אדם שמקדיש את פסחו לא משייר בקדושתו, ולכן אי אפשר למנות זונה על פסחו. ודברי רבי שאפשר למנות אחרים על פסחו והמעות חולין - בגלל שבמעות שמפרישים לפסח אדם משייר בקדושתם בכדי שישארו חולין בידי בעל הבית.

לפי ביאורו של אביי: הברייתא שלנו מתפרשת כדעת רבי, הסובר שאדם משייר בקדושת המעות בכדי שישתמש בהם הבעלים לצרכיו, ולכן המעות חולין. אבל אינה יכולה להתפרש כדברי רבי יוסי הגלילי, הסובר שפסח (שהוא קדשים קלים) ממון בעלים הוא ונחשב לחולין, ולכן המעות הקדושות התחללו עליו – בגלל שהסיפא של הברייתא אומרת שהמכירה של קרבן פסח לא חלה.

אבל לפי ביאורו של רבי אושעיא: המעמיד את דברי רבי שאדם משייר בקדושה אפילו של הקרבן פסח עצמו, ולכן הפסח 'ממון בעלים הוא' – אין כל קושיא, כי גם המעות וגם הפסח הם חולין.

רבה ורבי זירא: הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בפירוש מחלוקתם של רבי ורבנן הנ"ל. (למעלה הגמרא נקטה כמו הדעה השניה):

דעה אחת: המחלוקת האם מותר לצרף אחרים על פסחו לצורך קניית מצה ומרור דווקא. וכלומר האם כיון שהם מצורכי הפסח נחשבים כפסח או לא. דעה שניה:

המחלוקת לצורך קניית חלוק וטלית. כלומר האם הפסוק 'מהיות משה' – מלשון להחיות את השה כלומר לספק את צרכיו של השה (למצה ומרור בלבד), או מלשון להחיות את עצמו מהשה (לשאר צרכיו).

ולאביי: הגמרא חוזרת לביאורו של אביי בסוגיא, ומקשה על הביאור שלו בדעת רבי שאדם לא משייר בקדושת הפסח אלא רק בקדושת המעות – מדברי רבי 'שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן' משמע קרבנות עצמן?

משנה: זב שראה שתי ראיות הרי הוא טמא שבעה ימים, ביום השביעי הוא טובל ולאחר הערב שמש הוא טהור ומותר לו לאכול קדשים. זב שראה שלוש ראיות טמא שבעה ימים ובנוסף חייב להביא קרבן, ורק אז מותר לו לאכול קדשים.

'שומרת יום כנגד יום': אשה שרואה דם באחד עשר ימים שלאחר שבעת ימי נדתה, אם היא ראתה יום אחד או שנים הרי היא 'זבה קטנה' והיא שומרת יום כנגד יום, כלומר שהיא סופרת רק יום אחד למחרת היום שראתה, וטובלת באותו יום וטהורה בערב. ואם היא ראתה שלשה ימים רצופים הרי היא 'זבה גדולה' וצריכה לספור שבעה נקיים, וטובלת ביום השביעי וטהורה בערב, וביום השמיני צריכה להביא קרבנות.

זב שראה שתי ראיות, אם חל ערב פסח ביום השביעי שלו שוחטים עליו את הפסח אפילו שעדיין לא העריב שמשו, כיון שהוא יכול לאכול אותו בלילה. ראה שלוש ראיות, אם חל ערב פסח ביום השמיני שלו שוחטים עליו את הפסח ואפילו שעדיין לא הביא את הקרבן, ואח"כ יביא את הקרבן ויאכל את הפסח בלילה.

'שומרת יום כנגד יום' שוחטים עליה את הפסח ביום השני (= ביום שלמחרת היום שראתה) אפילו שעדיין לא העריב שמשה, כיון שהיא יכולה לאכול אותו בלילה.

'זבה גדולה' שוחטים עליה את הפסח ביום השמיני ואפילו שעדיין לא הביאה את הקרבן, ואח"כ תביא את הקרבן ותאכל את הפסח בלילה.

גמרא: שוחטים את הפסח וזורקים את דמו, על טבול יום (= טמא שטבל ועדיין לא העריב שמשו) ועל מחוסר כיפורים (= טמא שנטהר ועדיין לא הביא את קרבנותיו להתירו לאכול קדשים), אבל לא על טמא שרץ לפני שטבל. ('מחוסרי כפרה' = זב, זבה, מצורע, יולדת).

שמשא ממילא ערבא: השמש שוקעת מעצמה. **שְׁקִינוּ בידו:** הקן של השני תורים או שני בני יונה בידו והוא מוכן ומזומן להקריבו. (רוב מחוסרי הכפרה מביאים קן).

אין בית דין של כהנים עומדים משם וכו': בעזרה היה שופר (= קופה) שכתוב עליו 'קינים', וכל מי שצריך להביא קינים לכפרתו היה מביא מעות ונותן בתוכו ובערב היה אוכל קדשים, לפי שהיו סומכים על בית דין של כהנים שלא עומדים משם עד שהם לוקחים קינים באותם מעות ומקריבים עבורם.

מטמאים אחד מהם בשרץ: לעיל (פ). אמר רב שאם היו ישראל מחצה טהורים ומחצה טמאים, מטמאים אחד מהם בשרץ כדי שיהיו רובם טמאים ויעשו כולם את הפסח בטומאה. ואם תאמר שלדעת רב מדאורייתא מותר לשחוט את הפסח על טמא שרץ ורק רבנן גזרו שלא, א"כ הרי אף אם יטמאו אחד מהם בשרץ עדיין אין כאן רוב טמאים.

בשביעי בידו לתקן: היה מקום לומר שזב שראה שתי ראיות שוחטים עליו את הפסח ביום השביעי משום שבידו לתקן את עצמו ולטבול, אבל זב ביום השמיני אי אפשר להקריב עבורו כיון שאין בידו להקריב את הקרבן, ויש לחשוש שמא הכהנים יפגעו ולא יקריבו את קרבנו, קמ"ל שלא חוששים לכך כיון שחזקה שאין בידו של כהנים עומדים מהעזרה עד שמקריבים את כל הקרבנות של מחוסרי הכפרה.

רבינא אמר... והנדה שוחטים עליה בשביעי וכו': גם הסובר ששוחטים את הפסח על טמא שרץ מודה שלא שוחטים על נדה בשביעי שלה, כיון שטמא שרץ טובל ביום והוא ראוי לאכול קדשים בערב, אבל נדה טובלת רק בלילה שלאחר היום השביעי ונמצא שרק למחר ביום השמיני יש לה הערב שמש ורק אז היא יכולה לאכול קדשים.